

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 4 juni 2013

Mål nr

Ö 4204-12

PARTER

Kärande vid tingsrätten

SJ

Ombud: Advokat ML

Svarande vid tingsrätten

Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag (publ), 516401-7799

Juridik

106 26 Stockholm

Ombud: Försäkringsjurist AL

SAKEN

Trafikskadeersättning

BESLUT OM HÄNSKJUTANDE ENLIGT 56 KAP. 13 § RÄTTEGÅNGSBALKEN

Stockholms tingsrätts beslut 2012-09-21 i mål T 8123-12

Dok.Id 80910

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen förklarar att ett förtida uttag av ålderspension, som görs på grund av inträffad skada, inte ska samordnas vid bestämmande av ersättning för inkomstförlust.

HÄNSKJUTEN FRÅGA

Tingsrätten har med stöd av 56 kap. 13 § rättegångsbalken hänskjutit följande fråga till Högsta domstolen. ”Ska förtida uttag av ålderspension, som görs på grund av inträffad skada, samordnas i enlighet med 5 kap. 3 § skadeståndslagen?”

SKÄL

Bakgrund och parternas talan vid tingsrätten

1. SJ arbetade som grävmaskinist i egen firma när han den 14 augusti 2006 var med om en trafikolycka. Genom olyckan blev han arbetsförmögen. I januari 2008 fyllde SJ 65 år och han började då ta ut hel ålderspension.
2. Med anledning av olyckan fick SJ trafikskadeersättning från Trygg-Hansa, bl.a. för inkomstförlust under åren 2008–2010. Vid bestämmandet av ersättningen avräknade Trygg-Hansa den ålderspension som SJ hade erhållit under samma period.
3. SJ ansökte om stämning och yrkade att Trygg-Hansa skulle betala ytterligare trafikskadeersättning avseende inkomstförlust under åren 2008–2010. Han gjorde gällande att ålderspension inte är en sådan förmån som ska

avräknas enligt bestämmelserna i 5 kap. 3 § skadeståndslagen. Trygg-Hansa bestred yrkandet och vidhöll sin tidigare inställning att ålderspension, i syfte att undvika överkompensation, ska avräknas. Den förlust som SJ hade lidit genom att hans pension blev lägre som en följd av det förtida uttaget skulle, enligt Trygg-Hansa, ersättas som en pensionsförlust.

4. Parterna är överens om att SJ skulle ha fortsatt att arbeta t.o.m. 67 års ålder och först därefter ha börjat ta ut sin ålderspension om olyckan inte hade inträffat.

Förutsättningar för att ta ut ålderspension

5. När SJ började ta ut sin ålderspension reglerades förutsättningarna för uttag av pension i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. Av bestämmelserna framgår att inkomstgrundad ålderspension lämnas tidigast från och med den månad då den försäkrade fyller 61 år, att uttaget kan vara helt eller begränsat till vissa nivåer, samt att uttaget kan ökas, minskas eller helt återkallas (5 kap. 1 § och 12 kap. 3 §; sedan den 1 januari 2011 finns motsvarande bestämmelser i 56 kap. 2, 3, 9 och 10 §§ socialförsäkringsbalken).

6. Något krav på att den försäkrade i någon situation ska återkalla eller minska sitt uttag av pensionen finns inte. Det är således möjligt att förvärvsarbeta heltid och samtidigt ta ut full ålderspension.

Samordning vid bestämmande av ersättning för inkomstförlust

7. Av 9 § trafikskadelagen (1975:1410) följer att samordning av trafikskadeersättning och annan ersättning ska ske enligt 5 kap. 3 § skadeståndslagen. Av den sist nämnda paragrafen framgår att vid bestämmande av ersättning för

inkomstförlust ska vissa särskilt angivna förmåner som den skadelidande har rätt till med anledning av förlusten avräknas.

8. När regleringen om samordning i 5 kap. 3 § skadeståndslagen infördes uttalades i lagmotiven att den principiella utgångspunkten för skadeståndsreglerna är att den skadelidande ska försättas i samma ekonomiska situation som om skadan inte hade inträffat (prop. 1975:12 s. 99). Vidare angavs att en strävan bör vara att samordna skadestånd med andra förmåner, som utgår med anledning av en skada, på sådant sätt att såväl över- som underkompensation undviks och att det är befogat att från samordningen undanta sådana förmåner som är resultatet av sparande eller som på annat sätt avser annat än den uppkomna skadan (a. prop. s. 125 f.).

9. Beträffande kravet att den andra förmånen ska ha utgått med anledning av förlusten sades detta innebära att endast en förmån som har ett ändamål som helt eller delvis överensstämmer med den aktuella skadeståndspostens ändamål ska avräknas från denna och att förmånen ska ha till syfte att ersätta den ekonomiska förändring som är en följd av den skada som skadeståndsanspråket avser. Ålderspension nämndes därvid som ett exempel på en förmån som inte kan anses ha samband med den aktuella skadan eller förlusten och därför inte ska avräknas (a. prop. s. 160 ff., se även SOU 1973:51 s. 295, prop. 1994/95:229 s. 7 f. samt Bertil Bengtsson och Erland Strömbäck, Skadeståndslagen, En kommentar, 4 uppl. 2011, s. 289).

Högsta domstolens bedömning

10. Det är ostridigt i målet att det finns ett samband mellan SJs uttag av ålderspension och den inträffade olyckan på så sätt att uttaget skulle ha skett senare om olyckan inte hade inträffat. Syftet med ålderspensionen har dock inte varit att ersätta honom för den inkomstförlust han lidit genom olyckan.

SJs rätt till pensionen är också helt oberoende av inkomstförlusten. Något sådant samband mellan ålderspensionen och förlusten som krävs för att samordning ska ske med stöd av 5 kap. 3 § skadeståndslagen finns således inte.

11. Eftersom SJs förtida uttag av ålderspension medför att hans pension blir lägre än vad den skulle ha blivit om han hade börjat ta ut den först vid 67 års ålder, kan det inte heller sägas att han överkompenseras genom att ålderspensionen inte samordnas med trafikskadeersättningen.

Slutsats

12. Slutsatsen blir att ett förtida uttag av ålderspension inte ska samordnas vid bestämmande av ersättning för inkomstförlust. Den av tingsrätten ställda frågan ska besvaras i enlighet med detta.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Ella Nyström (referent), Göran Lambertz, Agneta Bäcklund och Svante O. Johansson
Föredragande justitiesekreterare: Magnus Wulkan